

peas aut lentus. i. flexibil' ducaris ad mortē:
siue aliud quid ad arboris nomē cōueniens.
Beinde tantū fuisse ocij tribus pueris cauil/
labaf. vt in camino estuantis incendij metro
luderēt: 7 p ordiū ad laudē dei oia elementa
puocarent: aut qđ miraculum diuineq; aspi/
ratiōis iudiciū in draconē interfectū ossa pi/
cis vel sacerdotū belis machinas depzeben/
fas que magis prudētia solertis viri q̄ pro/
phetali essent spū ppetrata. **C**ū 70 abachuc
veniret: 7 de iudea in chaldeā raptuz discofo
rum lectitaret: q̄rebat exemplū vbi legissem?
in toto veteri testamēto quēq; sanctorū gra/
ui volasse corpe et in puncto horetāta terra/
rum spacia transisse. cui cum qđā e n̄ris satis
ad loquendum pmptulus ezechielē addux/
isset in mediū: 7 diceret eū de chaldeā i iudeā
fuisse trāstatū. derisū hominē et ex ipso volu/
mine demonstrauit ezechielē in spū se vidif/
se trāpositum. **D**eniq; et aplm nostrū videli/
cet vt eruditū viruz 7 q̄ legem ab hebreis di/
dicisset nō fuisse ausum affirmare se raptuz in
corpe: sed dixisse. siue in corpe siue extra cor/
pus nescio deus scit. **H**is et talibus argu mē/
tis apocriphas in libro ecclē fabulas argue/
bat. **S**uper q̄ re lectoris arbitrio iudiciū de/
relinquēs illud ammonēo non haberi danielē
apud hebreos inter prophetas: sed inter
eos qui agiographa cōscripserūt. **I**n tres si/
quidem ptes omnis ab eis scriptura diuidit̄
in legem: in pphetas: et in agiographa. id ē.
in q̄nq; 7 octo et in vndecim libros. de q̄ non
est huius tempis differere. **Q**ue autē ex hoc
ppheta. immo cōtra hūc libzū porphyri^o ob/
ijciat. testes sunt methodius. eusebius et ap/
pollinaris. q̄ multis 7 suum milibus eius ve/
sanie respondētes nescio an curioso lectori sa/
tisfecerint. **U**n obsecro vos o paula et custo/
chiuz fundatis p me ad dñm pces: vt q̄diu
in hoc corpusculo sum scribā aliqd ḡtum voi/
bis: vtile ecclē. dignū posteris. **P**resentium
quippe iudicijs oblatratiuz non satis moue/
oz: qui in yrāq; partem aut amore labūtur
aut odio.

ExPLICIT prologus. **I**ncipit
Daniel propheta. **C**aplm. **I**

Anno tertio
regni ioachim regis iuda
veit nabuchodonosor rex
babylonis in hierusalem 7
obsedit eam et tradidit do
minus in manu eius. **J**oa
chim regez iude et pte va
lorum domus dei 7 asportauit ea in terrā seni

naar in domum dei sui: et vasa intulit in do
mū thesauri dei sui. **E**t ait rex aphanes ppo/
lito eunuchorum vt introduceret de filijs is/
rael et de femine regio et tyrānozū pueros in
q̄bus nulla esset macula decoros forma 7 eru/
ditos omni sapia. cautos sciētia 7 doctos di/
sciplina. et qui possent stare in palatio regis:
vt doceret eos litteras 7 linguā chaldeorum
Et constituit eis rex annonā p singulos dies
de cibis suis 7 vino vnde bibebat ipse vt enu/
triti tribus annis postea starēt in cōspectu re/
gis. **F**uerunt ḡ inter eos de filijs iude. daniel
ananiās misael et azarias. **E**t imposuit eis p
positus eunuchorum nomia danieli baltha/
sar: ananie sidrac. misaeli misac: et azarie ab/
denago. **P**roposuit autē daniel in corde suo
nepolluerē de mensa regis neq; de vino po/
tus eius: 7 rogauit eunuchozū ppositū ne cō/
taminaret. **D**edit autē deus danieli gratiā et
misericordiā in cōspectu pncipis eunuchozū.
Et ait princeps eunuchozū ad danielē. **T**i
meo ego dñm meū regem q̄ constituit vob cī
bum 7 potum: qui si viderit vultus vros ma/
cilentiores p ceteris adolescentib^o coeuis ve/
stris. cōdemnabit caput meū regi. **E**t dixit
daniel ad malassar quez 7stituerat princeps
eunuchozū sup danielē ananiā misaelē 7
azariā. **T**empra nos obsecro fuos tuos die/
bus decē: et denē nobis legumina ad vescu/
dum et aq̄ ad bibendū: 7 7templare vult^o no/
stros 7 vult^o puerozuz q̄ vescunt cibo regio:
7 sicut videris: facies cū seruis tuis. **Q**ui au/
dito sermone huiuscemodi. tētrauit eos die/
bus decē. **P**ost dies autē decē aparuerit vul/
tus eoz meliores 7 corpulētiores p omnibus
pueris q̄ vescēbāt cibo regio. **P**orro malaf/
sar tollebat cibaria 7 vinū potus eozū: dabat
q; eis legumina. **P**ueris autē his dedit deus
sciam 7 disciplinā in omni libro 7 sapia. dani/
eli autē intelligentiā omniū visionū 7 somnio/
rum. **C**ōpletis itaq; diebus post q̄s dixerat
rex vt introducerent. introduxit eos pposit^o
eunuchozuz in conspectu nabuchodonosor.
Cūq; eis locutus fuisset rex: non sunt inuenti
tales de vniūsis vt daniel ananiās misael et
azarias. **E**t steterūt in cōspectu regis: 7 omne
7bum sapie et intellectus qđ sciscitar^o est ab
eis rex: inuenit in eis decuplū super cunctos
ariolos 7 magos quierāt in vniuerso regno
eius. **F**uit autem daniel vsq; ad annū p̄mum
cyri regis.

In anno secūdo regni nabuchodono
sor: vidit nabuchodonosor somniuz
7 7territ^o est spūs eius. 7 somniū eius
fugit ab eo. **P**recepit autē rex vt cōuocarent^o
arioli 7 magi et malefici et chaldei: vt indica-

Daniel

rent regi somnia sua. **Q**ui cum venissent steterunt coram rege: et dixit ad eos rex. **V**idi somnium et mente confusus ignoro quod viderim. **R**esponderunt ergo chaldei regi syriace. **R**ex in sempiternum viue. **D**ic somnium tuis: et interpretatorem eius indicabimus. **E**t respondens rex ait chaldeis. **S**ermo recessit a me. **N**isi indicaueritis mihi somnium et interpretatorem eius peribitis vos et domus vestra publicabitur. **S**i autem somnium et interpretatorem eius narraueritis: premia et dona et honorem multum accipietis a me. **S**omnium igitur interpretatio: neque eius indicate mihi. **R**esponderunt scilicet atque dixerunt. **R**ex somnium dicat tuis suis: et interpretatorem eius indicabimus. **R**espondit rex et ait. **C**erte noui quod tempus redimitis: sciens quod recessit a me sermo. **S**i ergo somnium non indicaueritis mihi: vana est de vobis sententia quod interpretatorum quoque fallacem deceptione plenam compositueritis ut loquamini mihi donec tempus praetereat. **S**omnium itaque dicite mihi: ut sciam quod interpretationem eius veram loquamini. **R**espondentes ergo chaldei coram rege dixerunt. **N**on est homo super terram qui sermone tuum rex possit implere: sed neque regum quisquam magnus et potens: verbum huiusmodi sciscitatus ab omni ariolo et mago et chaldeo. **S**ermo enim quem tu queris rex verus est: nec reperietur quisquam qui indicet illum in conspectu regis: exceptis dijs quorum non est cum hominibus conuersatio. **Q**uo audito rex in furore et in ira magna precepit ut pirem omnes sapientes babilonis. **E**t ingressa sententia sapientes interficiebantur: querebantur ergo daniel et socii eius ut pirem. **T**unc daniel requisit de lege atque sententia ab arioch principem familie regis: qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babilonis. **E**t interrogauit eum quod a rege preteritum acceperat: quam ob causam tanta crudeliter sententia a facie regis esset egressa. **C**um ergo indicasset arioch danieli: daniel ingressus rogauit regem ut tempus daret sibi ad solutionem indicandam regi. **E**t ingressus est domum suam: ananieque et misacli et azarte sociis suis indicauit negotium ut quererent misericordiam a facie dei celi super sacramento isto: et non pirem daniel et socii eius cum ceteris sapientibus babilonis. **T**unc danieli mysterium per visionem nocte reuelatum est. **E**t benedixit daniel deum celi: et locutus est. **S**it nomen domini benedictum a seculo et usque in seculum: quia sapientia et fortitudo eius sunt: et impunita tunc tempora et aetates. **T**ransfert regem atque constituit dat sapiam sapientibus et sciam intelligentibus disciplinam. **I**psereuelat profunda et abscondita et nouit in tenebris constituta: et lux eius coelestis est. **T**ibi deo primus nostrorum: propterea teque laudo: quia sapientiam et fortitudinem dedisti mihi et nunc ostendisti mihi quod rogauimus te. quia sermone regis aperuisti nobis. **P**ost hec daniel ingressus ad

arioch quem constituerat rex ut peteret sapientes babilonis sic ei locutus est. **S**apientes babilonis ne perdas. **I**ntroduc me in conspectum regis: et solutus regi narrabo. **T**unc arioch festinus introduxit daniel ad regem: et dixit ei. **I**nveni homines de filiis transmigrationis iude qui solutus regi annunciet. **R**espondit rex et dixit danieli cui nomen erat balthasar. **P**utas ne vere potes michi indicare somnium quod vidi et interpretatorem eius? **E**t respondens daniel coram rege ait. **M**ysterium quod rex interrogat sapientes magi et arioli et auruspices neque potest indicare regi: sed est deus in celo reuelans mysteria quod indicauit tibi rex nabuchodonosor: quod ventura sunt nouissimis temporibus. **S**omnium tuum et visiones capitis tui in cubili tuo huiusmodi sunt. **T**u rex cogitare cepisti in stratu tuo quod esset futurum post hec: et quod reuelat mysteria ostendit tibi quod ventura sunt. **M**ichi quod non in sapientia que est in me plus quam in cunctis viuentibus: sacramentum hoc reuelatum est: sed ut interpretatio regis manifesta fieret et cogitationes mentis tue scires. **T**u rex videbas: et ecce quasi statua vna grandis. **S**tatua illa magis et statura sublimis stabat contra te: et intuitus eius erat terribilis. **H**uius statue caput ex auro optio erat. pectus autem et brachia de argento. porro venter et femora ex ere. tibiae autem ferree: pedum quidam pars erat ferrea quidam autem fictilis. **V**idebas ita donec abscisus est lapis de monte sine manibus et percussit statuam in pedibus eius ferreis et fictilibus et comminuit eos. **T**unc contrita sunt pariter ferrum testa es argentum et aurum. et redacta quasi in fauillam est: uelut arce que rapta sunt vento: nullusque locus inuentus est eis. **L**apis autem qui percussit statuam factus est modus magnus: et impleuit vniuersam terram. **H**oc est somnium. interpretatorem quod eius dicemus coram te rex. **T**u rex regum es: et deus celi regnum et fortitudinem et imperium et gloriam dedit tibi: et omnia in quibus habitant filii hominum et bestie agri et volucres que celi dedit in manu tua et sub ditio tua vniuersa constituit. **T**u es ergo caput aureum. **E**t post te consurget regnum aliud minus te argenteum: et regnum tertium aliud erit quod impabit vniuersam terram: et regnum quartum erit vultu ferreo. **Q**uomodo ferrum comminuit et domat omnia: sic comminuet et conteret omnia hec. **P**orro quod vidisti pedum et digitorum partem testee figuli et partem ferream regnum diuisum erit quod tamen de plantario ferri orietur. **S**ecundum quod vidisti ferrum mixtum teste ex luto et digitos pedum ex parte ferreos et ex parte fictiles: ex parte regnum erit solidum et ex parte contritum. **Q**uia autem vidisti ferrum mixtum teste ex luto: commiscebunt quidem humano semine sed non adhibebunt sibi. **fi**

de Statua q̄ v
in Somno

cuti ferrū misceri non potest teste. In diebus aut regnorū illorū suscitabit deus celi regnū qđ in eternū nō dissipabit̄ ⁊ regnū eius alteri populo non tradet̄. **C**ōminuet aut̄ ⁊ cōsumet vniuersa regē hec ⁊ ipsū stabit in eternū. **S**cđm qđ vidisti qđ de mōte abscisus ē lapis sine manibus ⁊ cōminuit testā ⁊ ferrum ⁊ et es ⁊ argentū ⁊ aurū. deus magn⁹ ostendit regi qđ ventura sunt postea ⁊ verum est somnium ⁊ fidel̄ interpretatio eius. **T**un rex nabuchodonosor cecidit in faciē suam ⁊ danielē adorauit ⁊ hostias ⁊ incensum p̄cepit vt sacrificarent ei. **L**oquēs ḡ rex ait danieli. Vere deus vester deus deorū est ⁊ dñs regum reuelans mysteria. qm̄ tu potuisti aperire sacramentū h̄. **T**ūc rex danielē in sublimē extulit ⁊ mūera multa ⁊ magna dedit ei. **E**t constituit eum p̄ncipem sup oēs puincias babylonis ⁊ p̄fectū ⁊ mḡm sup cūctos sapiētes babylonis. **D**aniel aut̄ postulauit a rege ⁊ cōstituit sup opa puincie babylonis sidrac misac ⁊ abdenago. **I**p̄e aut̄ daniel erat in foribus regis.

Nabuchodonosor rex fecit statuam aureā altitudine cubitorū sexaginta: latitudine cubitorū sex ⁊ statuit eā in campo duran puincie babylonis. **I**taq; nabuchodonosor rex misit ad congregandos satrapas magistrat⁹ ⁊ iudices duces ⁊ tyrannos ⁊ p̄fectos oēsq; p̄ncipes regionū vt cōueniret ad dedicationē statue quā exererat nabuchodonosor rex. **T**ūc cōgregati sūt satrape magistrat⁹ ⁊ iudices. duces ⁊ tyrāni ⁊ optimates qđ erāt in potestatib⁹ cōstituti: et vniūsi p̄ncipes regionū vt cōuenirēt ad dedicationem statue quā exererat nabuchodonosor rex. **S**tabāt aut̄ in conspectu statue quā posuerat nabuchodonosor rex. ⁊ p̄co clamabat valenter. **T**ob dicit̄ popul⁹ tribub⁹ et linguis in hora qđ audieritis sonitū tube ⁊ fistule ⁊ cithare sambuce ⁊ psalterij ⁊ symphonie et vniūsi generis musicoꝝ: cadētes adorete statuam aureā quā cōstituit nabuchodonosor rex. **S**i quis aut̄ nō p̄stratus adorauit. eadē hora mittet̄ in fornacē ignis ardentis. **P**ost hec igit̄ statim vt audierunt oēs populi sonitum tube fistule ⁊ cithare sambuce ⁊ psalterij symphonie ⁊ ois generis musicoꝝ: cadētes oēs populi tribus ⁊ lingue adorauerunt statuam aureā quam cōstituerat nabuchodonosor rex. **S**tatiq; in ip̄o tempe accedentes viri chaldei accusauerūt iudeos: dixeruntq; nabuchodonosor regi. **R**ex in eternū viue. **T**u rex posuisti decretū vt omis hō qđ audierit sonitū tube fistule ⁊ cithare sambuce et psalterij ⁊ symphonie et vniūsi generis musicoꝝ: p̄sternat se et adoret statuā aureā. **S**i qđ aut̄

nō p̄cicens adorauerit: mittatur in fornacē ignis ardentis. **S**unt ḡ viri iudei qđ constituti sup opa regionis babylonie sidrac misac ⁊ abdenago. viri isti contēpserunt rex decretū tuū. **D**eos tuos nō colūt: ⁊ statuā auream quā erexisti nō adorāt. **T**ūc nabuchodonosor in furore ⁊ ira p̄cepit vt adducerent sidrac misac ⁊ abdenago. **Q**ui cōfestim adducti sunt in p̄spectu regi: p̄nunciāsq; nabuchodonosor rex ait eis. **V**ere ne sidrac misac ⁊ abdenago deos meos nō colitis: ⁊ statuā aureā quā cōstitui nō adorati. **H**ūc ḡ si estis parati: qđcūq; hora audierit sonitū tube fistule: cithare sambuce et psalterij ⁊ symphonie omnisq; generis musicoꝝ: p̄sternite vos ⁊ adorate statuā quā feci. qđ si nō adoraueritis: eadem hora mittem̄ in fornacē ignis ardentis. **E**t qđ est deus qđ eripiet vos de manu mea? **R**espōdētēs sidrac misac ⁊ abdenago: dixerūt regi nabuchodonosor. **N**on oportet nos de hac re respōdere tibi. **E**cce em̄ de⁹ noster quē colim⁹ potest eripe nos de camino ignis ardentis: ⁊ de manib⁹ tuis o rex liberare. **Q**đ si noluerit. notū sit tibi rex qđ deos tuos non colim⁹: ⁊ statuā aureā quā erexisti nō adoramus. **T**ūc nabuchodonosor replet⁹ ē furore: ⁊ aspect⁹ faciei illi⁹ immutat⁹ ē sup sidrac misac ⁊ abdenago. ⁊ p̄cepit vt succenderet fornax septuplū qđ succendi cōsueuerat: et viris fortissimis de exercitu suo iussit vt ligatis pedibus sidrac misac ⁊ abdenago mitteret̄ eos in fornacē ignis ardentis. **E**t cōfestim viri illi vincti cū brachijs suis ⁊ thiaris ⁊ calciamētib⁹ ⁊ vestibus missi sūt in medium fornacis ignis ardentis. **N**am iussio regis v̄gebat. **F**ornax aut̄ succensa erat nimis. **P**orro viros illos qđ miserāt sidrac misac ⁊ abdenago infecit flāma ignis. **V**iri aut̄ hi tres. i. sidrac misac ⁊ abdenago ceciderunt in mediocamino ignis ardentis colligati. **Q**ue sequunt̄ in hebreis volumibus nō reperi. **E**t ambulabant in medio flāme: laudātes deū ⁊ b̄ndicētes dño. **S**tās aut̄ azarias orauit sic. **A**piēs os suū in medio ignis ait. **B**ndict⁹ es dñe de⁹ pat̄r n̄roꝝ ⁊ laudabile ⁊ gloriūz nomē tuū in secula qđ iustus es in oibus qđ fecisti nobis: ⁊ vniūsa opa tua vera: ⁊ vie tue recte: ⁊ oia iudicia tua vera. **I**udicia em̄ vera fecisti in x̄o oia qđ induxisti sup nos ⁊ sup ciuitatē sanctā patrum nostrorū hierlm̄: qđ in veritate ⁊ in iudicio induxisti oia hec p̄per peccata n̄ra. **P**eccauimus em̄ ⁊ inique egim⁹ recedētes a te ⁊ deliquimus in oibus: ⁊ p̄cepta tua nō audiuim⁹ nec obseruauimus nec fecimus sicut p̄cepas nob vt bene nobis esset. **O**mnia ḡ que induxisti sup nos ⁊ vniūsa que fecisti nobis in vero

vel honorat

adorari
statua.

iudicio fecisti: et tradidisti nos in manib⁹ inimicorū n⁹oz iniquā et pessimorū p⁹uaricatorū q⁹ et regi iniusto et pessimo vltra omnē terraz. Et nunc nō possum⁹ apire os. Cōfessio et op⁹ probriū facti sumus seruis tuis: et his qui colebant te. Ne quesumus tradas nos in perpetuū ppter nomen tuū: et ne dissipēs testamētum tuū. ne q⁹ auferas misericordiā tuā a nobis ppter abraam delictū tuū et ysaac seruū tuū et israhel sanctū tuū. quib⁹ locut⁹ es pollicens q⁹ multiplicares semen eoz sicut stellas celi et sicut arenā que est in litore maris. quia domie imminuti sum⁹ plusq⁹ omnes gentes: sumusq⁹ humiles in vniūsa terra hodie ppter peccata n⁹a. Et nō est in tempe hoc p⁹inceps et dux et ppheta neq⁹ holocaustuz neq⁹ sacrificiū neq⁹ oblatio neq⁹ incensum neq⁹ locus p⁹mitiarū corā te vt possim⁹ inuenire misericordiā tuā. sed in animo contrito et spū hūilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietum et tauroz. et sicut in milibus agnorum pinguiū: sic fiat sacrificiū n⁹m in p⁹spectu tuo hodie vt placeat tibi: qm̄ nō ē p⁹fusio p⁹identibus i te. Et nūc seq⁹mur te i toto corde et timeamus te et querimus faciē tuā. Ne confundas nos: sed fac nobiscū iuxta mansuetudinē tuā et p⁹m multitudinem misericordie tue: et erue nos in mirabilib⁹ tuis: et da gloriāz nomi tuo domine: et confundāt oēs q⁹ ostendūt seruis tuis mala. Cōfundant in oipotētia tua: et robur eozū conterat: et sciāt quia tu es domin⁹ deus solus et gloriosus sup⁹ orbē terrarū. Et nō cessabāt q⁹ miserāt eos mistri regis succedere fornacē napa et stupa et pice et malleolis: et effundebat flamma sup⁹ fornacē cubitis q⁹dragintanouē: et erupit et incēdit q⁹s reperit iuxta fornacē de chaldeis. Angelus autēz dñi descēdit cū azaria et socijs eius in fornacem: et excussit flāmā ignis de fornace: et fecit mediū fornacis q⁹si ventū rois flantē: et nō tetigit eos oīno ignis neq⁹ contristauit: nec q⁹ molestie intulit. Tūc hi tres q⁹si ex vno ore laudabāt et glorificabant et bñdicebāt deuz in fornace dicētes. Bñdictus es dñe de⁹ patrū n⁹ozū: et laudabilis et gloriosus et superaltatus in secula. Et bñdictū nomen glē tue sc⁹m et laudabile et superaltatū in oibus secul⁹. Bñdictus es in tēplo sancto glē tue: et sup⁹laudabil⁹ et sup⁹gloriosus in secla. Bñdict⁹ es i throno regni tui: et sup⁹laudabilis et superaltat⁹ in secla. Bñdict⁹ es q⁹ intueris abyssos et sedes sup⁹ cherubin: et laudabil⁹ et superaltat⁹ in secula. Bñdictus es in firmamēto celi: et laudabil⁹ et gloriosus in secla. Bñdicite oīa opa dñi dño: laudate et superaltate eū in secula. Bñdicite āgeli dñi dño. lau. et c. Benedicite celi

dño. lau. Benedicite aq⁹ oēs que super celos sunt dño. lau. Bñdicite oēs virtutes dñi dño lau. Bñdicite sol et lūa dño: lau. Bñdicite stelle celi dño: lau. Bñdicite oīs imb⁹ et ros dño: lau. Bñdicite oīs spūs dei dño: lau. Bñdicite ignis et estus dño: laud. Bñdicite frigus et estas domino: laudate. Benedicite rores et p⁹uina dño: lau. Bñdicite gelu et frig⁹ dño: lau. Bñdicite glacies et niues dño: laud. Bñdicite noctes et dies dño: lau. Bñdicite lux et tēbre dño: laud. Bñdicite fulgura et nubes dño: lau. Benedicat terra dñm: laudet et superaltet eū in secula. Bñdicite mōtes et colles dño: lau. Bñdicite vniūsa germinātia in terra dño: lau. Benedicite fontes dño: laudate. Bñdicite maria et flumina dño: lau. Bñdicite cete et oīa q⁹ mouent⁹ in aq⁹s dño: lau. Bñdicite omnes volucres celi dño: lau. Bñdicite omnes bestia et pecora dño: lauda. Bñdicite filij hoim dño: lau. Bñdicat israhel dño: laudet et superaltet euz in secula. Bñdicite sacerdotes dñi domino: lau. Bñdicite serui dñi dño lau. Bñdicite spūs et anime iustozū domino: lau. Bñdicite sancti et humiles corde domio lau. Bñdicite anania azaria misabel domio laudate et superaltate eum in secula. Qui eruit vos de inferno: et saluos fecit de manu mortis: et liberauit de medio ardentis flammę et de medio ignis eruit vos. Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia ei⁹. Bñdicite oēs religiosi dño deo deoz: laudate et p⁹stemi ei qz i oīa secla misericordia eius. Hucusq⁹ in hebreo nō habet: et q⁹ posuim⁹ de theodotōis editōe trāslata sunt. Tunc nabuchodonosor rex obstupuit et surrexit p⁹pere et ait optimatib⁹ suis. Nōne tres viros misim⁹ i medio ignis cōpeditos? Qui respōdentes regi dixerunt. Vere rex. Rñdit rex et ait ecce ego video q⁹tuoz viros solutos et ambulantes in medio ignis: et nihil corruptōis in eis est. et species q⁹rti siml⁹ filio dei. Tūc accessit rex nabuchodonosor ad ostiū fornacis ignis ardentis et ait. Sidrac misac et abdenago serui dei excelli egredimini et venite. Statimq⁹ egressi sunt sidrac misac et abdenago de medio ignis. Et p⁹gregati satrape et magistratus et iudices et potētes regis p⁹tēplabant viros illos: qm̄ nihil p⁹tāt⁹ habuisset ignis i cor⁹porib⁹ eoz. et capill⁹ capit⁹ eoz nō ess⁹ adust⁹ et saraballa eoz nō fuissent imutata: et odor ignis nō trāsisset p⁹ eos. Et erūpens nabuchodonosor ait. Bñdict⁹ de⁹ eoz sidrac videlicet misac et abdenago: q⁹ misit angelū suū et eruit seruos suos q⁹ crediderunt i eū: et verbū regis immutauerūt et tradiderunt corpa sua ne seruirent et ne adorarent omnē deum exce-

antua tui

uori illi

pro deo suo. **A** me ergo positus est hoc decretum: vt omnis plus tribus et lingua quecumque locuta fuerit blasphemiam contra deum sidrac misac et abdenago disperat: et domus eius vastetur. Neque enim est alius deus qui possit ita saluare. Tunc rex promouit sidrac misac et abdenago in puincia babylonis. Nabuchodonosor rex omnibus populis gentibus et linguis que habitant in vniuersa terra: pax vobis multiplicetur. Signa et mirabilia fecit apud me deus excelsus. Placuit ergo mihi predicare eius signa quia magna sunt: et mirabilia eius. quia fortis: et regnum eius. quia regnum sempiternum: et potestas eius in generatione et generatione.

Ego nabuchodonosor quiescebam in domo mea. et florens in palatio meo. Somnium vidi quod perturbauit me: et cogitationes mee in stratu meo et visiones capitis mei conturbauerunt me. Et pro me propositum est decretum: vt introducerent in conspectu meo cuncti sapientes babylonis: et vt solutionem somni indicarent mihi. Tunc ingrediebant arioli magi chaldei et auruspices: et somnium narraui in conspectu eorum et solutiones eius non indicauerunt mihi: donec collega ingressus est in conspectu meo daniel. cui nomen balthasar secundum nomen dei mei qui habet spiritum deorum sanctorum in semetipso: et somnium coram ipso locutus sum. Balthasar princeps ariolorum: quoniam ego scio quod spiritum sanctorum deorum habetas in te: et omne sacramentum non est impossibile tibi: visiones somniorum meorum quas vidi: et solutionem earum narra. Visio capitis mei in cubili meo. Videbam: et ecce arbor in medio terre et altitudo eius nimia. Magna arbor et fortis: et peritas eius contingens celum. Aspectus illius erat usque ad terminos vniuersae terre. Folia eius pulcherrima et fructus eius nimius et esca vniuersorum in ea. Subter eam habitabant animalia et bestiae: et in ramis eius conuersabant volucres celi: et ex ea vescabant omnis caro. Videbam in visione capitis mei super stratum meum: et ecce vigil et sanctus de celo descendit. clamauit fortis et sic ait. Succidite arborem et decidite ramos eius excutite folia eius et dissipate fructus eius. fugiant bestiae que subter ea sunt et volucres de ramis eius. Verum: tamen germen radicis eius in terra sinite: et alligetur vinculo ferreo et erit in herbis que foris sunt: et rore celi tingatur: et cum feris pars eius in herba terre. Cor eius ab humano commutetur: et cor fere det ei: et septem tempora mutentur super eum. In sententia vigilum decretum est et sermo sanctorum et petitio. donec cognoscant viuentes quoniam dominatur excelsus in regno hominum. et cuiuscumque voluerit dabit illud: et hu-

milimum hominem constituet super eum. Hoc somnium vidi ego nabuchodonosor rex. Tunc ergo balthasar interpretationem narra festinus: quia omnes sapientes regni mei non queunt solutionem edicere mihi. Tu autem potes: quia spiritus deorum sanctorum in te est. Tunc daniel cuius nomen balthasar cepit intra semetipsum tacitus cogitare quasi vna hora: et cogitationes eius perturbabant eum. Respondens autem rex ait. Balthasar somnium et interpretatio eius non conturbent te. Respondit balthasar et dixit. Domine mihi somnium his que te oderunt: et interpretatio eius hostibus tuis sit. Arborem quam vidisti sublimem atque robustam cuius altitudo pertingit ad celum: et aspectus illius in omnem terram: et rami eius pulcherrimi et fructus eius nimius. et esca omnium in ea. subter eam habitantes bestiae agri: et in ramis eius commorantes aues celi. tu es rex qui magnificatus es et inualuisti: et magnitudo tua creuit et puenit usque ad celum: et potestas tua in terminos vniuersae terre. Quia autem vidit rex vigilem et sanctum descendere de celo et dicere: succidite arborem et dissipate illud. attamen germen radicis eius in terra dimittite et vinciaturo ferro: et erit in herbis foris: et rore celi conspergatur: et cum feris sit pabulum eius: donec septem tempora mutentur super eum. hec est interpretatio sententiae altissimi que peruenit super dominum meum regem. Eiciant te ab hominibus et cum bestiis ferisque erit habitatio tua: et fenum vt bos comedes: et rore celi infunderis. Septem quoque tempora mutabuntur super te: donec scias quod dominetur excelsus super regnum hominum: et cuiuscumque voluerit det illud. Quia autem cepit vt relinquere germen radicis eius. id est arboris. regnum tuum tibi manebit postquam cognouerit potestatem esse celestem. Quia arborem rex consilium meum placeat tibi: et peritas tuae elemosynis redime: et iniustitias tuas misericordius pauperum: forsitan ignoscet deus delictis tuis. Omnia hec venerunt super nabuchodonosor regem. Post finem mensium duodecim in aula babylonis deambulabat. Respondit rex et ait. Nonne hec est babylon ciuitas magna quam ego edificavi in domibus regni in robore fortitudinis mee et in gloria decoris mei? Quisquid fimo ad huc esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicis nabuchodonosor rex. Regnum tuum transibit a te et ab hominibus eiciant te: et cum bestiis et feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes: et septem tempora mutabuntur super te: donec scias quod dominetur excelsus in regno hominum. et cuiuscumque voluerit det illud. Eadem hora fimo completus est super nabuchodonosor: et ex hominibus abiectus est et fenum vt bos comedit: et rore celi corpus eius?

nabuch: suscit

Daniel

infectum est. donec capilli eius in similitudinem aquilarum crescerent: et unguis eius quasi unguis auium. Igitur post finem dierum ego nabuchodonosor oculos meos ad celum leuaui: et sensus meus redditus est mihi: et altissimo benedixi: et uiuentem in sempiternum laudauit et glorificauit: quia potestas eius potestas sempiterna: et regnum eius in generatione et generatione et omnes habitatores terre apud eum in nihilum reputati sunt. Iuxta uoluntatem enim suam facit tam in futuris celi quam in habitatoribus terre et non est qui resistat manui eius: et dicat ei: quare fecisti? In ipso tempore sensus meus reuersus est ad me: et ad honorem regni mei decorumque pueni: et filigura mea reuersa est ad me et optimates mei et magistratus mei requisierunt me: et in regno meo restitutus sum: et magnificentia amplior addita est mihi. Nunc igitur ego nabuchodonosor laudo et magnifico regem celi: qui omnia opera eius uera: et omnes uiae eius iudicia. et gradientes in superbia poterunt humiliare. **V**

Balthasar rex fecit grande conuiuium optimatibus suis mille: et unusquisque secundum suam bibebat etate. Precepit igitur iam temulentus ut affererent uasa aurea et argentea quae sportauerat nabuchodonosor pro eis de templo quod fuit in hierusalem: ut biberent in eis rex et optimates eius. uxoresque eius et concubine. Tunc allata sunt uasa aurea quae sportauerat de templo quod fuerat in hierusalem: et biberunt in eis rex et optimates eius uxores et concubine illius. Bibebant uinum et laudabant deos suos aureos et argenteos et ereos ferreos ligneosque et lapideos. In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentis extra candelabrum in superficie parietis aule regie. Et rex aspiciebat articulos manus scribentis. Tunc facies regis commutata est: et cogitationes eius turbabant eum et compages renium eius soluebant: et genua eius ad se innice collidebant. Exclamauit itaque rex fortiter: ut introducerent magos chaldeos et auruspices. Et loquens rex ait sapientibus babilonis. Quicumque legerit scripturam hanc et interpretationem eius manifestam mihi fecerit: purpura vestietur et torquem aureum habebit in collo: et tertium in regno meo erit. Tunc ingressi omnes sapientes regni non potuerunt nec scripturam legere nec interpretationem eius indicare regi. Tunc rex Balthasaris turbatus est: et uultus illius immutatus est. Sed et optimates eius turbabantur. Regina autem pro qua acciderat regi et optimatibus eius domum uini ingressa est: et loquens ait. Rex in eternum uiue. Non te turbent cogitationes tue neque facies tua immutetur. Est uir in regno tuo qui spiritum deorum sanctorum habet in se: et in diebus prius tuis scia et sapientia inuenite sunt in eo. Nam

et rex nabuchodonosor pater tuus principem magorum incantatorum chaldeorum et auruspicum constituit eum. Pater inquam tuus o rex: quia spiritus amplior et prudentia intelligentiaque et interpretatio somniorum et ostensio secretorum. ac solutio ligamentorum inuenite sunt in eo. hoc est in daniel. cui rex posuit nomen balthasar. Nunc itaque daniel uocet: et interpretationem narrabit. Igitur introductus est daniel coram rege. Ad quem profatus rex ait. Tu es daniel de filiis captiuitatis iude: quem adduxerat pater meus rex de iudea: Audiui de te quoniam spiritum deorum habes: et scientia intelligentiaque ac sapientia ampliores inuenite sunt in te. Et nunc in progressu sunt in conspectu meo sapientes magi ut scripturam hanc legerent. et interpretationem eius indicarent mihi: et nequieverunt sensum huius sermonis edicere. Porro ego audiui de te quod possis obscura interpretari: et ligata dissoluere. Si ergo uales scripturam legere et interpretationem eius indicare mihi: purpura uestieris: et torquem aureum circa collum tuum habebis: et tertium in regno meo princeps eris. Ad que respondens daniel ait coram rege. Munera tua sunt tibi et dona domus tue alteri da: scripturam autem legam tibi rex: et interpretationem eius ostendam tibi. Rex. deus altissimus regnum et magnificentiam gloriam et honorem dedit nabuchodonosor patri tuo. et propter magnificentiam quam dederat ei uniuersi populi tribus et lingue tremebant et metuebant eum. Quos uolebat interficere: et quos uolebat percutere. quos uolebat exaltare: et quos uolebat humiliare. Quando autem eleuatum est cor eius et spiritus illius obfirmatus est ad superbiam: depositus est de solio regni sui: et gloria eius ablata est: et a filiis hominum cecidit. Sed et cor eius cum bestis positum est: et cum onagris erat habitatio eius. Fenum quoque ut bos comedebat et rore celi corpus eius infectum est. donec cognosceret quod potestatem haberet altissimum in regno hominum: et quicumque uoluerit suscitabit super illud. Tu quia filius eius balthasar non humiliasti cor tuum: cum scires hec omnia. sed aduersum dominatorem celi eleuatus es. Et uasa domus eius allata sunt coram te: et tu et optimates tui et uxores tue et concubine tue uinum bibistis in eis. Deos quos argenteos et aureos et ereos ferreos ligneosque et lapideos. qui non uident neque audiunt neque sentiunt: laudasti. Porro deum qui habet flatum tuum in manu sua et omnes uias tuas non glorificasti. Idcirco ab eo missus est articulus manus qui scripsit hoc quod exaratum est. Hec est autem scriptura que digesta est. Mene thetel phares. Et hec interpretatio sermonis. Mene: numerauit deus regnum

tuū: et cōpleuit illud. **T**hetel: apensus es in
statera: et inuentus es minus habens. **I**sha-
res: diuisum est regnū tuū: et datū est medis
et persis. **T**unc iubēte rege indutus est dani-
el purpura: et circūdata ē torques aurea col-
lo eius: et p̄dicatū est de eo q̄ haberet pote-
statem tertius in regno. **E**adem nocte interfe-
ctus est **B**althasar rex chaldeus. et dari^o me-
dus successit in regnum. annos natus sexagi-
taduos. VI

Dlacuit dario: et cōstituit sup regnū
satrapas centū viginti vt essent in to-
to regno suo: et sup eos p̄ncipes tres
ex q̄bus daniel vnus erat vt satrape ill redde-
rent rationem: et rex nō sustineret molestiam.
Igit daniel supabat omēs p̄ncipes et satra-
pas. quia spūs dei amplior erat in illo. **P**or-
ro rex cogitabat cōstituire eū sup oē regnū
Ende p̄ncipes et satrape q̄rebant occasionez
vt inuenirent danieli ex latere regis. nullāq̄
causam et suspicionē reperire potuerūt eo q̄
fidelis esset: et ois culpa et suspitio nō inueni-
ret in eo. **D**ixerunt ergo viri illi. **N**on inue-
niemus danieli huic aliquā occasionem: nisi
forte in lege dei sui. **T**unc p̄ncipes et satrape
surripuerūt regi: et sic locuti sunt ei. **D**ari rex
in eternū viue. **C**onsiliū inierūt omnes p̄nci-
pes regni tui magistratus et satrape senato-
res et iudices. vt decretū imperatorū exeat:
et edictū: vt ois q̄ petierit aliquam petitionē
a quocumq̄ deo et hoīe vsq̄ ad triginta dies
nisi a te rex: mittat in lacū leonū. **N**unc itaq̄
rex cōfirma sententiā: et scribe decretū vt non
immutet quod statutū est a medis et persis:
nec p̄uaricari cuiq̄ liceat. **P**orro rex darius
pposuit edictū et statuit. **Q**uod cū daniel cō-
perisset. id est. cōstitutā legē ingressus est do-
mum suā: et fenestris ap̄tis i cenaculo suo cō-
tra hierlīm. tribus t̄pibus in die flectebat ge-
nua sua et adorabat: confitebat q̄ coram deo
suo sicut et añ facere cōsueuerat. **V**iri ergo il-
li curiosius inq̄rentes inuenerūt danielē orā-
tem et obsecrantē deū suū: et accedentes locu-
ti sunt regi sup edicto. **R**ex nūq̄d nō cōstitui-
sti vt omis hō q̄ rogaret quēq̄ de dijs et ho-
minibus vsq̄ ad dies triginta nisi te rex: mit-
teret in lacū leonū? **A**d quos respōdēs rex
ait. **V**er^o est p̄mo iux̄ decretū medorū atq̄ p̄-
sarum. qd̄ p̄uaricari nō licet. **T**ūc respōden-
tes dixerūt corā rege. **D**aniel de filijs capti-
uitatis iude nō curauit d̄ lege tua et de edicto
qd̄ p̄stituissti: sed tribus t̄pibus p̄ diem orat
obsecratione sua. **Q**uod verbum cū audisset
rex. satis contristatus est. et pro danielē posu-
it cor: vt liberaret eū et vsq̄ ad occasum sol̄ la-
borabat vt crueret illū. **V**iri aut̄ illi intelligē-

tes regē dixerūt ei. **S**cito rex qz lex medorū
atq̄ p̄sarū est: vt omne decretū qd̄ cōstitue-
rit rex nō liceat immutari. **T**ūc rex p̄cepit et
adduxerūt danielē et miserūt eū in lacum leo-
num. **D**ixitq̄ rex danieli. **D**e^o tuus quē col-
sp. ispe liberabit te. **A**llatusq̄ est lapis vnus
et posit^o est sup os lacū quē obfignit rex annu-
lo suo et annulo optimatū suorū: ne qd̄ fieret
p̄tra danielē. **E**t abiit rex in domū suā et dor-
miuit incenat^o. cibiq̄ nō sunt allati corā eo i
sup et somnus recessit ab eo. **T**ūc rex p̄mo di-
luculo p̄surgēs festinus ad lacū leonū p̄ex-
it. ap̄ p̄p̄inquāsq̄ lacū danielē voce lachry-
mabili inclamauit: et affatus est eum. **D**aniel
fue dei viuētis. deus tuus cui tu fuis sp. pu-
tashevaluit te liberare a leonib^o? **E**t daniel re-
gi respōdēs ait. **R**ex in eternū viue. **D**eus
me^o misit angelū suū: et cōclusit ora leonum.
et nō nocuerūt mihi. qz corā eo iusticia inuen-
ta est in me. **S**ed et corā te rex delictū nō feci.
Tūc vehementē rex gauisus ē sup eo: et dani-
elem p̄cepit educi de lacu. **E**ductusq̄ est da-
niel de lacu: et nulla lesio inuenta est in eo. q̄a
credidit deo suo. **I**ubēte autē rege adducti
sunt viri illi q̄ accusauerūt danielē: et in lacū
leonū missi sūt ipsi et filij et vxores eorū: et nō
puenerūt vsq̄ ad pauimentū lacū donec arri-
perent eos leones et oia ossa eorū cōmīnerūt
Tūc darius rex scripsit vniūsis popul tribu-
bus et linguis. habitātib^o in vniūsa t̄ra. **P**ax
vob multiplicet. **A** me cōstitutū est decretū
vt in vniūso imperio et regno meo tremiscant
et pauēat deū daniel. **I**pe em̄ est de^o viuens
et c̄nus in secula. et regnū eius nō dissipabit.
et p̄tās ei^o vsq̄ in eternū. **I**pe ē liberator atq̄
saluator: faciens signa et mirabilia in celo et i
t̄ra q̄ liberauit danielē de lacu leonum. **P**or-
ro daniel perseuerauit vsq̄ ad regnū darij re-

Agnūq̄ cyri p̄se. VII
Anno p̄mo balthasar regis babylonis
daniel somniū vidit. **V**isiōz aut̄ capti-
tis eius in cubili suo: et somniū scribens bre-
ui p̄mone cōph̄edit: summatisq̄ p̄strigēs ait.
Videbā in visiōe mea nocte: et ecce quatuor vē-
ti celi pugnabāt in mari magno: et quatuor bes-
tie grādes ascēdebāt de mari diūse inter se.
Prima q̄si leona: et alas habebat adle. **A**spi-
ciebā donec euulse sunt ale ei^o et s̄biata est de
t̄ra: et sup pedes q̄si hō stetit: et cor ei^o datū ē
ei. **E**t ecce bestia alia simil^o v̄so: in p̄te stetit.
et tres ordies erāt in ore eius: et i dētibus eius
et sic dicebant ei. **S**urge comede carnes plu-
rimas. **P**ost hec asp̄ciebam et ecce alia qua-
si pardus. et alas habebat q̄si auis quatuor sup
se. **E**t quatuor capita erant in bestia. et po-
testas data est ei. **P**ost hec asp̄ciebam in vi-

Daniel

sione noctis: et ecce bestia quarta terribilis atque mirabilis et fortis nimis. Dentes ferreos habebat magnos: comedens atque cominuens. et reliqua pedibus suis concalcans. Dissimilis autem erat ceteris bestiis quas videram ante eam. et habebat cornua decem. Considerabam cornua: et ecce cornu aliud paruulum ortum est de medio eorum et tria de cornibus primis euulsa sunt a facie eius. Et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto et os loquens ingentia. Aspiciebam donec throni positi sunt: et antiquus dierum sedebat. Vestimentum eius candidum quasi nix: et capilli capiti eius quasi lana munda. Thronus eius flammis ignis rote eius ignis accensus: flumini ignis rapidusque egrediebatur a facie eius. Militia militum ministrabant ei et decies centena milia assistebant ei. Iudicium sedit: et libri aperti sunt. Aspiciebam propter vocem simonum grandiuus quos cornu illud loquebatur. Et vidi quoniam infecta esset bestia et perisset corpus eius et traditum esset ad comburendum igni: aliarumque bestiarum ablata esset portio. et tempora vite constituta essent eis usque ad tempora et tempora. Aspiciebam ergo in visione nocti et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat: et usque ad antiquum dierum pervenit et in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem et honorem et regnum et omnes populi tribum et lingue ipsi seruiunt. Potestas eius potestas eterna quam non auferet. et regnum eius quod non corrumpet. Dormiit spiritus meus. Ego daniel territus sum in his: et visiones capituli mei turbauerunt me. Accessi ad unum de assistentibus: et veritatem quaerebam ab eo de omnibus his. Qui dixit mihi in interpretatione simonum: et docuit me. Ite quatuor bestie magne quoniam sunt regum que consurgunt de terra. Suscipient autem regnum sancti dei altissimi: et obtinebunt regnum usque in seculum et seculum seculorum. Post hoc volui diligenter discere de bestia quarta que erat dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis. Dentibus et ungues eius ferrei: comedebat et cominuit: et reliqua pedibus suis concalcabat. Et de cornibus decem que habebat in capite: et de alio quod ortum fuerat. ante quod ceciderant tria cornua et de cornu illo quod habebat oculos: et os loquens grandia: et maius erat ceteris. Aspiciebam et ecce cornu illud faciebat bellum aduersus sanctos et preualebat eis donec venit antiquus dierum et iudicium dedit sancti excelsi: et tempora aduenit et regnum obtinuerunt sancti. Et sic ait. Bestia quarta. regnum quartum erit in terra quod maius erit omnibus regnis et deuorabit uniuersam terram et concalcabit et cominuet eas. Porro cornua decem ipsius regni decem reges erunt et alius conserget post eos: et ipse potentior erit temporibus et tres reges humiliabit. Et simones contra excelsum loquetur: et sanctos altissimi conteret.

Et putabit quod possit mutare tempora et leges et tradent in manu eius usque ad tempora et tempora et dimidium temporis. Et iudicium sedebit ut auferat potentiam et cetera et dispereat usque in finem. Regnum autem et potestas et magnitudo regni que est sub omni celo deficiente populo sanctorum altissimi cuius regnum. regnum sempiternum est: et omnes reges seruient ei et obedient. Hucusque finis verbi. Ego daniel multum cogitationibus meis conturbabar: et facies mea mutata est in me: verba autem mea in corde meo conseruaui. VIII. Anno tertio regni Balthasar regis visio apparuit mihi. Ego daniel post id quod videram in principio vidi in visione mea cum essem in suis castro quod est in belam regione. vidi autem in visione esse me supra portam ylai: et leuaui oculos meos et vidi. Et ecce aries unus stabat ante partem habens cornua excelsa. et unum excelsius altero atque succrescens. Postea vidi arietem cornibus ventilatam contra occidentes et contra aquilonem et contra meridiem et omnes bestie non poterant resistere ei neque liberari de manu eius. fecitque secundum voluntatem suam et magnificatus est. Et ego intelligebam. Ecce autem hircus caprarum veniebat ab occidente super faciem totius terre: et non tangebatur terram. Porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos: et venit usque ad arietem illum cornutum quem videram stantem ante portam: et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cumque appropinquasset prope arietem efferratus est in eum: et percussit arietem et cominuit duo cornua eius: et non poterat aries resistere ei. Cumque eum misisset in terram conculcauit: et nemo quebat liberare arietem de manu eius. Hircus autem caprarum magnus factus est nimis. Cumque creuisset fractum est cornu magnum et orta sunt quatuor cornua subter illud per quatuor vetos celi. De vno autem ex eis egressum est cornu unum modicum. et factum est grande contra meridiem et contra orientem et contra fortitudinem. Et magnificatum est usque ad fortitudinem celi: et deiecit de fortitudine et de stellis et conculcauit eas. Et usque ad principem fortitudinis magnificatum est. et ab eo tulit iuge sacrificium. et deiecit locum sanctificationis eius. Robur autem datum est ei contra iuge sacrificium propter peccatum. et prosternet veritas in terra: et prosperabitur et faciet. Et audiui unum de sanctis loquentem: et dixit unum sanctum alteri nescio cui loquenti. Usque que visio et iuge sacrificium et partem desolationis que facta est et sanctuarium et fortitudo concalcabitur. Et dixi ei. Usque ad vesperas et mane dies duo milia trecenti et mundabit sanctuarium. Factum est autem cum viderem ego daniel visionem: et quererem in

telligentiā: ecce stetit in cōspectu meo q̄si spe-
cies viri. Et audiui vocem viri inter vlat. ⁊
clamauit ⁊ ait. **G**abriel fac intelligere istā vi-
sionem. Et venit: ⁊ stetit iux̄ ybi ego stabam.
Cūq̄ venisset. pauens corruui in faciem meā.
Et ait ad me. **I**ntellige fili hominis: qm̄ in tpe
finis cōplebit̄ visio. **C**unq̄ loqueret̄ ad me:
collapsus sum p̄nus in terrā. Et tetigit me et
statuit me in gradu meo: dixitq̄ mihi. **E**go
ostēdā tibi q̄ futura sunt in nouissimo maledi-
ctiōis. qm̄ habet tpus finē suū. **A**ries quem
vidisti habere cornua rex medozū est atq̄ p/
sarū. Porro hircus caprarū rex grecorū est.
⁊ cornu grande qd̄ erat inter oculos eius ip̄e
est rex p̄mus. **Q**uā aut̄ fracto illo surrexerūt q̄t/
tuoz p̄ eo q̄tuoz reges de gente ei⁹ cōsurgēt.
sed nō in fortitudine eius. Et post regnū eoz
cum creuerint iniquitates: p̄surgēt rex impu-
dens facie ⁊ intelligens p̄positiones: ⁊ robo-
rabit̄ fortitudo eius. sed nō in viribus suis: ⁊
sup̄ra q̄ credi potest vniuersa vastabit: ⁊ p̄-
sperabit̄ ⁊ faciet. Et interficiet robustos ⁊ po-
pulum sanctorū s̄m voluntatē suā et diriget̄
dolus in manu eius ⁊ cor suuz magnificabit:
⁊ in copia rerū oim̄ occidet plurimos. Et p̄tra
p̄ncipē p̄ncipū cōsurgēt ⁊ sine manu p̄teretur.
Et visio vespe ⁊ mane q̄ dicta est vera ē. **T**u
q̄ visionem signa. qz post multos dies erit.
Et ego daniel languit ⁊ egrotauit p̄ dies. **C**unq̄
surrexissē faciebam opa regis ⁊ stupebā
ad visionem: et nō erat q̄ interpretare. **IX**

In anno p̄mo darij filij asueri de semī-
ne medozū q̄ impauit sup̄ regnū chal-
deozū. anno vno regni eius: ego da-
niel intellexi in libris. numerū annoz de quo
factus est s̄mo dñi ad hieremiā p̄phetam vt
complerent̄ desolationis hierl̄m septuagita
anni. Et posui faciem meam ad dñm deum
meū rogare ⁊ deprecari in ieiunjs sacco ⁊ cine-
re: ⁊ orauī dñm deū: ⁊ confessus sum ⁊ dixi.
Obscero dñe deus magne ⁊ terribilis custo-
diēs pactū ⁊ misericordiā diligētib⁹ te et cu-
stodientibus mādata tua. peccauim⁹ iniquita-
tem fecimus imple egimus ⁊ recessimus ⁊ de-
clinauimus a mandatis tuis ac iudicijs. **N**ō
obediim⁹ seruis tuis p̄phetis q̄ locuti sunt
in noīe tuo regibus n̄ris p̄ncipibus nostris:
patribus n̄ris omniq̄ p̄lo terre. **T**ibi dñe iu-
sticia. nobis autē confusio faciei sicut est hō/
die viro iuda ⁊ habitatoribus hierl̄m. ⁊ omī
isrl̄. his q̄ p̄pe sunt ⁊ his q̄ p̄cul in vniuersis
terri ad q̄s eiecisti eos p̄pter iniquitates eozuz
in q̄bus peccauerūt in te dñe. **N**ob confusio
faciei: regibus n̄ris: p̄ncipibus n̄ris et p̄rib⁹
nostris q̄ peccauerūt. **T**ibi autē dño deo n̄ro
misericordia ⁊ p̄piciatio q̄a recessimus a te:

⁊ nō audiuius vocē domi dei n̄ri vt ambu-
larem in lege eius quā posuit nob̄ p̄ suos
suos p̄phetas: ⁊ omnis isrl̄ p̄uaricati sunt le-
gem tuā ⁊ declinauerūt ne audirēt vocē tuā
⁊ stillauit sup̄ nos maledictio et detestatio q̄
scripta est in libro moȳsi serui dei. qz peccau-
imus ei. Et statuit sermones suos q̄s locutus
est sup̄ nos ⁊ sup̄ p̄ncipes n̄ros q̄ iudicauerūt
nos: vt sup̄induceret in nos magnum maluz
q̄le nūq̄ fuit sub omī celo. **S**̄m q̄ factum est in
hierl̄m. sicut scriptū est in lege moȳsi. **O**mnē
malū hoc venit sup̄ nos. Et non rogauimus
faciē tuā dñe deus n̄r vt reuerteremur ab in-
iqtatibus n̄ris ⁊ cogitarem⁹ veritatem tuam.
Et vigilauit dñs sup̄ maliciā: ⁊ adduxit eam
sup̄ nos. **I**ustus dñs deus n̄r in omib⁹ ope/
ribus suis q̄ fecit. **N**ō em̄ audiim⁹ voces ei⁹?
Et nunc dñe deus n̄r q̄ eduxisti populū tuuz
de terra egypti in manu forti: ⁊ fecisti tibi no-
men s̄m diem hāc peccauim⁹ iniquitatē fecim⁹
dñe in oēm iusticiāz tuam. **A**uertat obscuro
ira tua ⁊ furor tuus a ciuitate tua hierl̄m et a
monte sancto tuo. **P**ropter peccata enīz n̄ra
⁊ iniquitates patrū nostroruz: hierl̄m ⁊ popul⁹
tuus in opprobriū sunt omnibus p̄ circuitum
nostrū. **N**unc q̄ exaudi deus n̄r oratōez serui
tui ⁊ p̄ces eius: ⁊ ostēde faciē tuā sup̄ sanctu-
arium tuū qd̄ desertū est. **P**ropter temetip-
sum inclina deus me⁹ aurē tuā: et audi. aperi
oculos tuos ⁊ vide desolationē n̄ram et ciui-
tatez sup̄ quā inuocatū est nomen tuū. **R**egē
em̄ in iustificationib⁹ n̄ris p̄sternimus p̄ces
aīn faciē tuā. sed in miseratōibus tuis multis.
Exaudi dñe: placare dñe: attende et fac. **N**e
moreris p̄pter temetip̄m deus meus: qz no-
men tuū inuocatū est sup̄ ciuitatē ⁊ sup̄ p̄lm
tuū. **C**ūq̄ adhuc loquerer ⁊ orarez ⁊ confite-
rer peccata mea populi mei isrl̄. vt p̄sternerē
p̄ces meas in conspectu dei mei p̄ mōte san-
cto dei mei. adhuc me loquente in oratione
mea: ecce vir gabriel quē videram in visione
a p̄ncipio cito volans tetigit me in tpe sacrifi-
cij vespertini ⁊ docuit me ⁊ locutus est mihi
dixitq̄. **D**aniel nūc egressus sum vt doceres
te et intelligeres. **A**b exordio precum tuaruz
egressus est sermo. **E**go autē veni vt indicare
tibi: qz vir desiderorū es. **T**u autē animadu-
te s̄monez: ⁊ intellige visionē. **S**eptuaginta
hebdomades abbreuiate sunt sup̄ p̄lm tuum
⁊ sup̄ urbem sanctā tuā vt cōsumet̄ p̄uarica-
tio: ⁊ finē accipiat peccatuz ⁊ deleat̄ iniquitas
⁊ adducat̄ iusticia sempiterna. ⁊ impleat̄ visio
⁊ p̄phetia: ⁊ vngat̄ sanct⁹ sanctoruz. **S**cito
q̄ et animaduerte ab exitu sermonis vt iteruz
edificet̄ hierl̄m vsq̄ ad xpm̄ ducē: hebdoma-
des septē: hebdomades sexagintadue erunt:

Daniel

et rursus edificabit platea et muri in angustia temporum. Et post hebdomadas sexagintadas occidet christus et non erit eius populus qui eum negaturus est. Et ciuitatem et sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo: et finis eius vastitas: et post finem belli statuta desolatio. Confirmabit autem pactis multis hebdomadas una et in dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium. Et erit in templo abominatio desolationis: et usque ad consummationem et finem preueherabit desolatio.

Anno tertio regni cyri regis persarum: reuelatum est danieli cognomento balthasar: et rebum verum et fortitudo magna intellexitque sermonem. Intelligentia enim est opus in visione. In diebus illis ego daniel lugebam triumphebdomadarum diebus panem desiderabilem non comedi: et caro et vinum non introierunt in os meum. Sed neque unguento unctus sum donec complerentur triumphebdomadarum dies. Die autem vicesima et quarta mensis primam iam in fluvium magnum qui est tigris: et leuavi oculos meos et vidi. Et ecce vir vnus vestitus lineis: et renes eius accincti auro obrizo: et corpus eius quasi chrysolitum: et facies eius velut species fulguris: et oculi eius velut lapideus ardens et brachia eius et qui deorsum sunt usque ad pedes quasi species eris cadentis: et vox sermonum eius velut vox multitudinis. Vidi autem ego daniel solus visionem: porro viri qui erant mecum non viderunt. sed terror nimis irruit super eos: et fugerunt in absconditum. Ego autem relictus solus vidi visionem gradem hanc: et non remansit in me fortitudo. sed et species mea immutata est in me: et emar cui ne habui quicquam virum. Et audiui vocem sermonum eius: et audiens iacebam costernatus super faciem meam: et vultus meus hebrebat terre. Et ecce manus tetigit me: et erexit me super genua mea: et super articulos manuum mearum. Et dixit ad me. Daniel vir desideriorum intellige verba que ego loquor ad te: et sta in gradu tuo. Nunc enim sum missus ad te. Cumque dixisset mihi sermonem istum. steti tremens: et ait ad me. Noli metuere daniel. quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum ut te affligeres in conspectu dei tui. exaudita sunt verba tua et ego veni propter sermones tuos. Princeps autem regni persarum restitit mihi viginti et vno diebus et ecce michael vnus de principibus primis: venit in adiutorium meum: et ego remansi ibi in regem persarum. Veni autem ut docerem te que ventura sunt populo tuo in nouissimis diebus: quoniam adhuc visio in dies. Cumque loquerer mihi huiusmodi verbis. deieci vultum meum ad terram. et tacui. Et ecce quasi similitudo filii hominis tetigit labia mea: et aperies os meum locutus sum: et dixi ad

eum qui stabat contra me. Domine mi in visione tua dissolute sunt conspectus mee: et nihil in me remansit virum. Et quomodo poterit seruus domini mei loqui cum domino meo: Nihil enim in me remansit virum sed et alitus meus intercludit. Rursum ergo tetigit me quasi visio hominis: et confortauit me et dixit. Noli timere vir desideriorum: pax tibi: confortare et esto robustus. Cumque loquerer mecum conualui et dixi. Loquere domine mi quia confortasti me. Et ait. Nunquid scis quare venerim ad te? Et nunc reuertar ut plerumque aduersus principem persarum. Cum enim egrederer apparuit princeps grecorum veniens. Veritatem annuntiabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis et nemo est adiutor meus in omnibus his. nisi michael princeps vester.

Ergo autem a primo anno darij medi stabam ut confortarer et roborarer. Et nunc veritatem annuntiabo tibi. Ecce adhuc tres reges stabunt in potestate: et quartus diribit omnibus imperiis super omnes: et cum inualuerit diuitijs suis conturbabit omnes: aduersus regnum grecie. Surget rex fortis et dominabit potestate multa et faciet quod placuerit ei. Et cum steterit conteret regnum eius et diuidet in quatuor ventos celi. sed non in posterum eius neque secundum potentiam illam qua domiat est. Lacerabit enim regnum eius etiam in externos exceptis his. Et confortabit rex austri: et de principibus eius preualebit super eum. Et dominabitur ditius. Multa enim dominatio eius. Et post finem annorum federabunt. Filiaque regis austri veniet ad regem aeglonis facere amicitiam et non obitnebit fortitudinem brachij: nec stabit semen eius. Et tradet ipsa: et quod adduxerunt eam adolescentes eius: et qui confortabatur in temporibus. Et stabit de germine radicis eius plantatio: et veniet cum exercitu et ingredietur prouinciam regis aeglonis et abutetur eis et obtinebit. Insuper et deos eorum et sculptilia. vasa que preciosa auri et argenti captiua ducet in egyptum. Ipse preualebit aduersus regem aeglonis. Et intrabit in regnum rex austri: et reuertet ad terram suam. Filij autem eius prouocabunt: et congregabunt multitudinem exercituum plurimorum. Et veniet preperans et inundans: et reuertetur et conturbabit et congregiet cum robore eius. Et prouocatus rex austri egredietur et pugnabit aduersus regem aeglonis: et preparabit multitudinem nimiam: et dabit multitudinem in manus eius: et capiet multitudinem: et exaltabit cor eius: et deiciet multa milia sed non preualebit. Conuertet enim rex aeglonis et preparabit multitudinem multo maiorem quam prius. Et in fine temporum annorumque veniet preperans cum exercitu magno et omnibus imperiis. In temporibus illis multi surgent aduersus regem austri. Filijque prouocatorum populi

tui extollent vt impleat visiones: et corruent
Et veniet rex a q̄lonis: et cōportabit aggerey
et capiet vrbes munitissimas: et brachia au/
stri nō sustinebūt. Et consurgent electi ei⁹ ad
resistendū: et nō erit fortitudo. Et faciet veni
ens sup eū iux̄ placitū suū: et nō erit q̄stet cō/
tra faciē eius. Et stabit in t̄ra incl̄yfa et consu
metur in manu eius: et ponet faciē suaz vt ve
niat ad tenēdū vniūsuꝝ regnū eius et recta fa
ciet cū eo. Et filiaz feminarū dabit ei vt euer
tat illū: et nō stabit nec illius erit. Et cōuertet
faciē suam ad insulas: et capiet m̄stas et cessa
re faciet p̄ncipē opprobrii sui. Et opprobrium
eius cōuertet in eū. Et p̄uertet faciē suam ad
imperū terre sue: et impinget et corruet: et nō
inueniet. Et stabit in loco eius vilissimus et
indignus decore regio: et in paucis dieb⁹ cō/
teret nō in furore nec in pl̄io. Et stabit in lo
co ei⁹ despectus. et nō tribuet ei honor regi⁹.
Et veniet clā et obtinebit regnū in fraudulen
tia. Et brachia pugnātis expuḡbunt a faciē
eius et cōterent. In sup et dux federis. Et p̄
amicicias cū eo faciet dolū: et ascēdet et supa
bit in modico plo: et abūdantes et vrbes vr
bes ingrediet. Et faciet q̄ nō fecerūt p̄res ei⁹
et patres patrū eius. Rapinas et predaz et di
uitias eorū dissipabit: et cōtra firmissimas co
gitarōes inibit: et hoc vsq̄ ad t̄pus. Et concī
tabit fortitudo eius: et cor eius adūsum regē
austri in exercitu magno. Et rex austri puo
cabit ad bellū multis auxilijs et fortibus ni
mis: et nō stabunt: q̄ inibūt adūsum eū cōsi
lia. Et comedētes panem cū eo cōterent illū:
exercitusq̄ eius opp̄met et cadēt infecti plu
rimi. Quorū q̄ regū cor erit vt male faciāt et
ad mensam vnā mendaciū loquent et nō p̄fici
ent: q̄ adhuc finis in aliud t̄pus. Et reūtet in
terrā suā cū operib⁹ multis: et cor ei⁹ adūsum
testamētū sanctū: et faciet et reūtet in terrā suā
Statuto t̄pe reūtet: et veniet ad austr̄: et non
erit priorī sile nouissimū. Et venient sup eum
trieres et romani et p̄cutiet et reūtet. Et indi
gnabit cōtra testamētum sanctuarij: et faciet
reuertē q̄: et cogitabit adūsum eos q̄ dereliq̄
runt testamētū sanctuarij. Et brachia ex eo
stabūt: et polluēt sanctuarij fortitudinis: et
auferent iuge sacrificiū: et dabūt abomiatoez
in desolatōez. Et impij in testamētum simula
būt fraudulē. P̄pls aut̄ sciens deū suū ob
tinebit et faciet. Et docti in plo docebunt pl̄i
mos et ruent in gladio et in flāma et i captiui
tate et in rapina diez. Cū q̄ corruerit sbleua
bunt auxilio paruulo: et applicabūt eis pluri
mi fraudulē. Et de eruditīs ruent. vt con
fent et eligant et dealbent vsq̄ ad t̄pus p̄finitū
tum. q̄ adhuc aliud t̄pus erit. Et faciet iuxta

volūtatē suā rex. Et eleuabit et magnificabi
tur adūsus oēm deū. Et adūsus deū deorum
loquet magnifica et diriget: donec cōpleat
iracundia. Perpetrata q̄pe est diffinitio. Et
deū patrū suorū nō reputabit: et erit in p̄cupi
scētys feminarū: nec quēq̄ deorū curabit q̄a
adūsum vniuersa cōsurget. Deū aut̄ maosim
in loco suo venerabit et deū quē ignorauerūt
patres eius. colet auro et argento et lapide p̄
cioso. rebusq̄ preciosis. Et faciet vt munit
maosi cū deo alieno quē nō cognouit: et mlti
plicabit glaz: et dabit eis p̄tē in mult: et t̄ra
diuidet gratuito. Et i t̄pe p̄finito p̄labit ad
uersus eum rex austri: et q̄si tempestas veni
et contra illū rex a q̄lonis in currib⁹ et in equi
tibus et in classe magna: et ingrediet terras: et
p̄teret et p̄transiet. Et introibit in terrā glori
osam: et multi corruet. De aut̄ sole saluabunt
de manu eius edom et moab et p̄ncipes filioꝝ
ammon. Et mittet manū suaz in terras: et ter
ra egypti nō effugiet. Et dñabit thesaurorū
auri et argenti et in omnibus preciosis egypti.
Per libyam q̄ et ethyopiam trāsibit: et fama
turbabit eū ab oriente et ab a q̄lone: et veniet
in multitudine magna: vt p̄terat et interficiat
plurimos. Et figet tabernaculū suū a pethno
inter duo maria super montē incl̄yū et sc̄m:
et veniet vsq̄ ad sūmitatē eius et nemo auxili
abitur ei. XII

In t̄pe aut̄ illo p̄surget michael p̄nceps
magnus qui stat pro filijs populi tui:
et veniet t̄ps q̄le nō fuit ab eo ex q̄ gē
tes esse ceperūt vsq̄ ad t̄ps illud. Et i tempore
illo saluabit pl̄us tuus: ois q̄ inuētus fue
rit script⁹ in libro. Et multi de his q̄ dormiūt
in t̄re puluere euigilabūt: alij in vitā eternā
alij in opprobriū vt videant semp. Qui autez
docti fuerint fulgebunt quasi splendor firma
menti: et q̄ ad iusticiā erudiūt multos: q̄si stel
le i p̄petuas eternitates. Tu autē daniel clau
de sermones: et signa librū vsq̄ ad t̄ps statu
tum. Plurimi p̄trāsibūt et multiplex erit sciē
tia. Et vidi ego Daniel et ecce q̄si duo alij sta
bāt vnus hinc sup ripā fluminis: et alij inde
ex altera ripa fluminis. Et dixi viro q̄ erat idu
tus lincis: q̄ stabat sup aquas fluminis. Vsq̄
quo finis horū mirabiliū. Et audiui virum q̄
indutus erat lincis qui stabat sup aquas flu
minis: cū eleuasset dextrā et sinistrā suā in cel
lum et iurasset p̄ viuēre in eternū: q̄ in t̄pus
et t̄pa et dimidiū t̄p̄is. Et cū cōpleta fuit disp
sio man⁹ popli sancti: et cōplebūt vniūsa hec
Et ego audiui et non intelleri. Et dixi. Dñe
mi quid erit post hec: Et ait. Vade daniel:
q̄ clausi sunt signatiq̄ sermones vsq̄ ad p̄fi
nitū t̄ps. Eligent et dealbabunt et q̄si ignis p

babunt multi. Et impie agēt impij neq; intel-
ligent oēs impij. Porro docti intelligent: et a-
tpe cū ablatū fuit iuge sacrificium et posita fu-
erit abominatio in desolatōz: dies mille ducēti
nonaginta. Bñs q̄ expectat: et p̄ueit vsq; ad
dies mille trecētos triginta q̄nq;. Tu autē da-
niel vade ad p̄finitū: et req̄sces et stab in forte
tua i finē dierū. Hucusq; danielē in hebrai-
co volumine legimus: et cetera q̄ sequūt vsq;
ad finē libri: de theodotionis editione trāsla-
ta sunt.

XIII

ERat vir habitās in babilone: et no-
men ei⁹ ioachim: et accepit vxorē no-
mie susannā filiā helchie pulchrā ni-
mis et timentē deū. Parētes em̄ illi⁹ cū essent
iusti erudierūt filiā suā s̄m legē moysi. Erat
autē ioachim diues valde: et erat ei pomeriū
vicinū domui sue: et ad ip̄m cōfluebāt iudei
eo q̄ esset honorabilior oim. Et cōstituti sunt
duo senes iudices in illo anno: de q̄b⁹ locut⁹
est dñs: qz egressa est iniquitas de babilōe a
seniorib⁹ iudicib⁹ q̄ videbant̄ regere pplm.
Isti frequentabāt domum ioachim et venie-
bāt ad eū oēs q̄ habebāt iudicia. Cū at̄ ppl̄s
reūtisset p̄ meridiem. ingrediebāt susanna et
deambulabat i pomerio viri sui. Et videbāt
eā senes q̄tidie ingredientē et deambulantem
et exarserūt in ꝓcupiam eius. Et eūterūt sen-
sum suū: et declinauerūt oculos suos vt nō vi-
derent celū: neq; recordarent̄ iudicioꝝ iusto-
rum. Erant ḡ ambo vulnerati amore ei⁹: nec
indicauerūt sibi vicissim dolorem suū. Erube-
scebāt em̄ indicare sibi ꝓcupiam suāz volētes
ꝓcupere eūz ea. Et obfuarāt q̄tidie solliciti⁹
videre eā. Dixitq; alē ad alteꝝ: eam⁹ domū.
qz hora prandij est. Et egressi recesserūt a se.
Cūq; reūtissent venerūt in vnū. et sciscitātes
ab inuicēz causam ꝓfessi sunt ꝓcupiam suam.
Et tūc in cōmune statuerūt tps: qñ eam pos-
sent inuenire solā. Factū est autē cū obfuarēt
diē aptū ingressa est aliqñ sicut heri et nudius
terti⁹ cū duabus sol puell: voluitq; lauari in
pomerio. Estus q̄ppe erat: et nō erat ibi quis-
q̄ p̄ter duos senes absconditos et ꝓtēplātes
eā. Dixit ḡ puell. Afferre mibi oleum et s̄mig-
mata: et ostia pomerij claudite vt lauer. Et fe-
cerūt sicut ꝓcepit: clausērūtq; ostia pomerij
et egressi sunt p̄ posticū vt afferrent q̄ iusserat.
Nesciebatq; senes int⁹ esse absconditos. Cum
autē egressē essent puelle: surrexerūt duo senes
et accurrerūt ad eā et dixerunt. Ecce ostia po-
merij clausa sunt: et nō nos videt et i ꝓcupia
tui sum⁹. Quā obrē assentire nob: et cōmiscere
nobiscū. Ad si nolueri: dicem⁹ ꝓtra te testi-
monij q̄ fuerit tecū iuueis et ob hāc cām emi-
seris puellas a te. Ingemuit susanna et ait:

Angustie sunt michi vndiq;. Si em̄ b egero
mors mihi est: si autē nō egero nō effugiaz ma-
nus vras. Sed meli⁹ est michi absq; ope inci-
dere in manus hoim q̄ peccare in conspectu
dñi. Et exclamauit voce maḡ susanna. excla-
mauerūt autē et senes adūsus eaz. Et cucurrit
vnus ad ostia pomerij et apuit. Cum ḡ audif-
sent clamores famuli dom⁹ in pomerio irrue-
runt p̄ posticū vt viderent qd̄ nam esset. Post
q̄ autē senes locuti sunt erubuerūt s̄ui vehe-
mentē qz nunq; dicit⁹ fuerat s̄mo huiuscemōi
de susanna. Et facta est dies crastina. Cūq;
venisset ppl̄s ad ioachim virū ei⁹: venerunt
et duo p̄sbyteri pleni iniq̄ cogitatiōe adūsus
susannā vt interficerēt eā. Et dixerūt coram
pplō. Mittite ad susannā filiā helchie vxorē
ioachim. Et statim miserūt. Et veit cum pa-
rentib⁹ et filijs et vniūsis cognatis suis. Por-
ro susanna erat delicata nimis et pulc̄ specie.
Et iniq̄ illi iusserūt vt discoopiret: erat enim
coopta: vt vel sic satiarent̄ decore eius. Fle-
bāt ḡ s̄m sui: et oēs q̄ nouerāt eā. Consurgetes
autē duo p̄sbyteri in medio populi: posuerūt
man⁹ suas sup caput eius. Que flēs susperit
ad celū. Erat em̄ cor eius fiducia hñs i dño.
Et dixerūt p̄sbyteri. cū deambularem⁹ in po-
merio soli: ingressa est hec cum duab⁹ puell⁹
et clausit ostia pomerij et dimisit a se puellas.
Venitq; ad eā adolescēs q̄ erat absconditus et
ꝓcubuit cū ea. Porro nos cū essem⁹ in anglo
pomerij vidētes iniq̄tatē: cucurrim⁹ ad eos.
et vidim⁹ eos parit̄ cōmisceri. Et illū qd̄ nō
quimus cōphendere: qz fortior nobis erat: et
apto ostio exiliuit. Hāc autē cū ap̄phēdissem⁹
interrogauim⁹ qñam esset adolescēs. et nolu-
it indicare nob. Hui⁹ rei testes sum⁹. Credi-
dit eis mltitudo qñi senibus et iudicib⁹ ppl̄i
et ꝓdenauerūt eam ad mortē. Exclamauit at̄
voce maḡ susanna: et dixit Deus eterne q̄ ab-
sconditorū es cognitor. q̄ nostri oia añq; fiāt:
tu scis qñ falsum testimoniū tulerunt contra
me: et ecce morior cū nihil horuz fecerim que
isti maliciose cōposuerūt adūsus me. Exau-
diuit autē dñs vocē eius. Cūq; duceretur ad
mortē: suscitauit dñs sp̄m pueri iunioris cui⁹
nomē daniel et exclamauit voce maḡ. Abs-
condus ego sum a sanguie hui⁹. Et ꝓsus om̄s
ppl̄s ad eū dixit. Quis est iste s̄mo quē tu lo-
cutus es? Qui cū staret in medio eorum ait.
Sic fatui filij isrl̄ nō iudicātes neq; qd̄ veruz
est cognoscētes ꝓdenastis filiā isrl̄: Reūtimi
ad iudiciū qz falsum testimoniū locuti sunt
adūsus eā. Reuersus est ḡ ppl̄s cū festinatōe
Et dixerūt ei senes. Veni et sede in medio no-
strū: et indica nob: qz tibi deus dedit honorē
senectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate

Ad 2

illos ab inuicē pcul et djudicabo eos. Cuz ḡ
diuisi essent alē ab altero: vocauit vnū de eis
7 dixit ad eū. Inueterate dierū malozū. nunc
venerūt peccata tua q̄ opabaris p̄us: iudicā
iudicia iniusta: innocentes oppmēs: 7 dimit
tens noxios dicente dño: innocentē 7 iustus
nō interficies. Nūc ḡ si vidisti eā. dic q̄ s̄ ar
boze videris eos colloquentes sibi. Qui ait.
Sub cyno. Dixit autē daniel. Recte mētus
es i caput tuū. Ecce em̄ angelus dei accepta
sentētia ab eo scindet te mediuz. Et amoto eo
iussit venire aliū et dixit ei. Semen chanaan
7 nō iuda spēs decepit te: 7 concupia subūrit
cor tuū. Sic faciebatis filiabus israel: 7 ille ti
mētes loquebant vobis. sed nō filia iuda su
stinuit iniquitatem vram. Nunc ḡ dic mihi sub
q̄ arboze comprehendis eos loquentes sibi.
Qui ait. Sub prino. Dixit autē ei daniel. Re
ctemētus es 7 tu in caput tuū. Manet em̄
angelus dei gladiū hñs vt secet te mediuz: et
interficiat vos. Exclamauit itaq̄ ois cetus
voce maḡ: 7 bñdixerūt deū q̄ saluat sperātes
in se. Et psurrexerūt adūsus duos p̄byteros
Louicerat em̄ eos daniel ex ore suo falsuz di
xisse testimoniu. Fecerūtq̄ eis sicut male ege
rant adūsus primā. vt faceret fm̄ legē moy
si. et interfecerūt eos. Et saluar̄ est sanguis i
noxius i die illa. Helchias autē 7 vxor ei⁷ lau
dauerūt deū p̄ filia sua susanna cum iochim
marito eius et cognatis oib⁷: qz nō est inuen
ta in ea res turpis. Daniel autē fact⁷ ē magn⁷
in conspectu populi a die illa 7 deinceps. Et
rex astyages appositus est ad patres suos et
suscepit cyrus per ses regnum eius. XIII

ERat autē daniel p̄iua regis: 7 hono
ratus sup oēs amicos eius. Erat q̄
idolū apud babilonios nomie bel: et
impēdebant in eo p̄ dies singulos sile artaba
duodeci: 7 oues q̄draginta. viniq̄ amphoze
sex. Rex q̄ colebat eū: 7 ibat p̄ singulos di
es adorare eū: porro daniel adorabat deū suū
Dixitq̄ ei rex. Quare nō adoras bel: Qui re
spōdens ait ei. Quia non colo idola manu fa
cta sed viuētē deū: q̄ creauit celum 7 terraz
et habet potestātē oīs carnis. Et dixit rex ad
eū. Nō vides tibi esse bel viuēs de⁷: An non
vides q̄ta comedat 7 bibat q̄tidie: Et ait da
niel arridens. Ne erres rex. Iste est em̄ intri
secus lutens. forinsecus ereus: neq̄ comedit
aliqn̄. Et iratus rex vocauit sacerdotes eius
7 ait eis. Nisi dixeritis mihi quis est q̄ come
dat impensas has. moriemī. Si autē ostēderi
tis qm̄ bel comedat hec moriet̄ daniel: quia
blasphemauit in bel. Et dixit daniel regi. Fi
gat iux̄ vbum tuū. Erāt autē sacerdotes bel se
ptuaginta exceptis vxoribus 7 paruulis. 7 fi

lijs. Et venit rex cū danielē in templū belis
Et dixerūt sacerdotes belis. Ecce nos egre
diemur foras 7 tu rex pōe escas 7 vinū misce
7 clau de ostiū et siḡ annulo tuo. Et cū ingres
sus fueris mane nisi inueneris omia comesta
a bel. morte moriemur: vel daniel q̄ mentitus
est aduersum nos. Cōfidebāt autē qz fecerant
sub mensa absconditū introitū: 7 p̄ illū ingre
diebant sp̄ 7 deuorabāt ea. Factuz est igitur
postq̄ egressi sūt illi: 7 rex posuit cibos ante
bel: p̄cepit daniel puer⁷ suis 7 attulerūt cine
rez 7 cribrauit p̄ totū tēplū cozā rege. 7 egressi
clauerūt ostiū et signantes annulo regi. abie
runt. Sacerdotes autē ingressi sunt nocte iux̄
cōsuetudinē suam 7 vxores et filij eozū: et co
mederūt oia 7 biberūt. Surrexit autē rex p̄
mo diluculo: et daniel cū eo. Et ait rex. Sal
ua ne sunt signacula daniel: Qui rñdit. Sal
ua rex. Statimq̄ cū aperuisset ostiū intuitus
rex mensaz exclamauit voce maḡ. Magnus
es bel: 7 nō est apud te dolus quisq̄. Et risit
daniel: et tenuit regē ne ingrederet̄ intro 7 di
xit. Ecce pauimentū: aiadū te cuius vestigia
sunt hec. Et dixit rex. Video vestigia viroz
7 mulierū et infantuz. Et irat⁷ est rex. Tunc
apphendit rex sacerdotes et vxores et filios
eorum: et ostēderūt ei abscondita ostiola p̄ que
ingrediebant̄ et p̄sumebāt q̄ erāt sup mensam
Occidit ḡ illos rex: 7 tradidit bel in potesta
tem daniel: q̄ subūrit eū 7 templū ei⁷. Et erat
draco magn⁷ in loco illo: 7 colebat eum baby
lonij. Et dixit rex danieli. Ecce nūc nō potes
dicere: qz iste nō sit de⁷ viuens. Adora ḡ eum
Dixitq̄ daniel regi. Dñm deū meuz adoro:
qz ip̄e est de⁷ viuēs. Iste autē nō est deus vi
uens. Tu autē rex da mihi p̄tatem 7 inficiāz
draconē absq̄ gladio 7 fuste. Et ait rex. Do
tibi. Tulit ḡ daniel picem 7 adipē et pilos: et
cori: parit̄ fecitq̄ massas et dedit in os dra
conis: et dirupt⁷ est draco. Et dixit daniel.
Ecce quē colebat. Ad cū audissent babylo
nij: indignati sunt vehementē: 7 cōgregati ad
ūsum regez dixerūt. Jude⁷ fact⁷ est rex. Bel
destruxit draconē interfecit: 7 sacerdotes oc
cidit. Et dixerūt cuz venissent ad regez. Tra
de nob danielē: alioqn̄ interficiemus te et do
mum tuā. Vidit ḡ rex qz irruerēt in euz vehe
mentē: 7 necessitate cōpulsus tradidit eis da
nielē. Qui miserūt euz in lacuz leonuz: 7 erat
ibi diebus sex. Porro in lacu erant leones se
ptem. 7 dabant eis duo corpa q̄tidie et due
oues: 7 tūc nō data sunt eis vt deuoraret̄ da
nielē. Erat autē abachuc p̄pheta in iudea: 7
ipse coxerat pulme utuz: 7 intriuerat panes in
alueolo 7 ibat in campū vt ferret messoribus
Dixitq̄ angelus dñi ad abachuc. Fer p̄ran!

Prologus

dium quod habes in babilonē danieli: q̄ est in lacu leonum. Et dixit abachuc. Dñe Babilonē nō vidi: et lacū nescio. Et apprehendit eum angelus dñi in v̄tice ei⁹: et portauit eum capillo capitis sui: posuitq̄ eum in babilonē sup lacū in impetu spūs sui. Et clamauit abachuc dicens. Daniel serue dei. tolle prādium quod misit tibi deus. Et ait Daniel. Recor- datus es mei deus: et non dereliquisti diligētes te. Surgens daniel comedit. Porro āgelus domi restituit abachuc confestim in loco suo. Venit ḡ rex die septio vt lugeret danielem: et venit ad lacū et introspexit. et ecce Daniel sedens in medio leonū et exclamauit voce magna rex dicens. Magnus es dñe de⁹ danielis. Et extraxit eū de lacu leonum. Porro illos q̄ perditionis eius causa fuerant. intro- misit in lacum. et deuorati sunt in momēto coram eo.

Explicit daniel ppheta. Incipit plogus in librū duodeci pphaz.

Non idem ordo est duodecim pphetarū apud hebreos qui est apud nos. Unde s̄m id qd̄ ibi legit̄. hic q̄ dispositi sunt. Osee comaticus est. et q̄si p sentētiās loquens. Iohel pianus in pncipijs: i fine ob- scurior: et vsq̄ ad malachiā h̄nt singuli p- pte tes suas: quē esdrā scribam legisq̄ doctorem hebrei autumāt. Et q̄ longū est nūc de omi- bus dicere. hoc t̄m vos o paula et eustochiuz ammonitas scire volo vnū librū esse duodeci pphetaz: et osee synchronon Esaiē: malachi- am et aggei et zacharie fuisse temporib⁹. In q̄bus aut̄ tps nō p̄fer̄ in titulo: sub illis eos regibus pphetasse sub quibus et hi qui ante eos habent titulos pphetauerunt.

Item alius plogus.

Regule sunt he sub q̄bus signifi- cationib⁹ noim ad q̄s tribus pphetas s̄mo domi dirigatur. Quotienscūq̄ ad decē trib⁹ tē- dif ppheta: sub his nominib⁹ designāf. i. effraim. samaria. israel. ioseph. iez- rabel. bethel. bethauen. et interdum Jacob. Quā aut̄ ad duas loquit̄ tribus. sub his nomi- nibus sermo p̄fer̄. i. iuda. hierlm. beniamin. domus dauid: et interdū iacob. Aliquotiens isrl ad totas duodeci tribus refer̄. Duplex ē apud hebreos sententia de his q̄tuor versib⁹ q̄ in capite sunt prenotati. Pleriq̄ em̄ dicunt q̄ ab esdra scriba in omnibus pphetis sic fu- erit titulatum. vt p̄scripto vnus cuiusq̄ noie prophetia cuius sit sequens noscat̄. Ipse est autem esdras q̄ vltimus pphetarū malachie

noie scribit̄. Alij x̄o dicūt q̄ ab ipsis pphetis p spūsanctū vt cetera sunt conscripta.

Incipit plogus in librū Osee pphete.

Temporib⁹ ozie et ioathe achas et ezechie regū iuda et hieroboā filij iobe regis. Osee fili⁹ beert ad pphetiā dicendā. spūsancto repletus est. De memorato ita/ q̄ numero regū. achas rex iuda. et hieroboā rex isrl dñm derelinquētes: vt hystorie regū et paralipomenon indicant. etiā isrl idolatrie crimē imperio ac potestate sua admittere col- egerunt. Propter qd̄ deus ad osee hec locut⁹ est dicens. Accipe tibi vxorē fornicariāz siue fornicationū: et fac filios fornicatiōis. Forni- cariā itaq̄ nō electōe corporis meretricē: sed gentilē deum ignorantē appellat: q̄ dei creato- ris sui amore contempto. simulacrorū se sub- fecit desiderijs. Sed cum dei p̄cepto ppheta in hacre paruisset conceptum ex ea filius iez- rabel p̄cepit nomiare: deo pollicente p̄ bre- ue tps sanguinem iezrabel in domo iehu vin- dicare. Cuius p̄missionis hec causa est: iehu p beliseum in regē inuncto ad defendendum sanguinem naboth. cuius iezrabel q̄q̄ tunc tempis metropolerat. quem iezrabel achab regis isrl vxor interemerat sicut reguz hysto- ria exponit. Is cū q̄iter iux̄ diuinum p̄ceptum vindicandi sanguis causa in oēm mēo- rati domū defuisset: h̄ pacto dñm dereliquisse inuenit̄. cuius p̄nepote hieroboā q̄ lectione com̄p̄hensus est. origis sue facta imitante. ac p̄tra dei p̄cepta et religionem cū populo isra- el agente: sanguis naboth q̄ in loco certe iez- rabel fuerat p̄fusus in domo iehu pcurato- ris memorati hieroboe p peccato redūdatu- rus significat̄. Hinc facuz est vt ira dei in po- pulo isrl p denunciationez pphete p̄cessura diceret̄: domui aut̄ iude misericordia lectōne com̄p̄hensa ob hoc p̄missa est. quia ezechias rex iuda filius achas sublatis idolis que tam pat̄ eius q̄ ceteri reges cōsecrauerūt. tēplum dei purgasse et purificasse monst̄at̄.

Explicit plogus. Incipit argumentum in eundem.

Osee crebro nominat effraim. sa- maria. ioseph. iezrabel: et vxorē fornicariā: et fornicatiōis filios et adulterā cubiculo clausaz ma- riti multo tempe sedere viduā: et sub veste lugubri viri ad hereditū p̄stolari.

Explicit argumentū. Incipit liber Osee pphete. Caplm I